

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Буди, Ринок 10, II. пош.
Конт. почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Репонісія не зберігається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в квітні 4-20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50
ал., Швейцарії 3 фр. фр.,
Чехословаччині 30 к. к., Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 7-50
ал., Австрії 7-50 ал. Загаль-
на адреса і дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Видав. ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

У великій салі „НАРОД. ДОМУ“

1344 ВІДБУДУТЬСЯ 1-1
ВЕЛИКІ
20 Ц. Р. ВЕЧЕРНИЦІ ТЕХНІКІВ 20

Тиждень закордонної політики у французькій палаті.

(З трибуни журналістів.)

Париж, 4 лютого.

Одним з численних наслідків великої війни є незвичайне зацікавлення закордонною політикою. Ми були ті шасні дні для дипломатів, коли громадянин розкриваючи часопис махав байдуже рукою: „а, це закордонна політика... мене не торкається“. Війна по війні, як кажуть німешкі націоналісти, доказала, наскільки міцний зв'язок між народами; безжурного Парижанина, апертого фермера з Південної Кароліни і сербського селянина може однаково зачепити революція в Альбанії чи Португалії.

Ось чому всупереч передвсінній добі „великим днем“ у франц. парламенті є день інтерв'єцій про закордонну політику.

В останньому тижні було таких — два. Коли присміїше мати карту журналіста, як у цей день „сезону“? Льожі та галерія битком набиті, здебільша — align temporis! — багатими дамами, прибраними мов на Grande Opéra або dancing. Яка насолода оглядати салі цього будинку, де в однім зі залонів пишасться картина Вернета з епізодом Мазепиного життя... А як зорганізована трибуна журналістів зі своїм сальоном, бюро, буфетом, машиністками...

Весь тиждень дебат присвячений двом головним справам: Римові та Москві. У той час, коли Геобет, під вірю з „Кармен“, втягав у себе московське повітря, його наступник, Ролан де Марес, гремів у „Темп“: „Совітський уряд нині аловий залежний від III-го Інтернаціоналу, який у дійсності управдає СРСР... Досить цього!... Нейтай Москва знає, що її власні помилки спонукують усі народи йти згідно проти неї, ворога суспільності... Про бульварну пресу, обурену промовами Зіковева й Рикова — і не казати.

Такою була увертюра до дебат. Кампанію почав докладчик закордонної політики, Сімон, сивоволосий радикал, колісний співробітник Гамбетти. Середній промовець, але промовляв з ширістю та переконанням. Чужинцям неозайомленому з політикою Франції, політики XIX в., важко зрозуміти характер суперечок щодо Ватикану. Виборча політика це й затишное справу, коли протиставляє „клерикалізм“ — „антиклерикалізм“. Коли клерикалізм при владі, тоді виснажують до лани амбасадора як ознаку пошани, а це підриває його політичні

функції; приходять антиклерикали відкликають амбасадора напрекір своїм ворогам і шкодять інтересам держави. Сімон у довгій промові перебирає всі гріхи Ватикану, який, по його думці, є антиподом демократичної Франції. „Треба вибирати між Францією — дочкою церкви і Францією — дочкою революції“. Квай зробив свій вибір 11. травня 1924 р.

Репліки католиків слабкі, і щодо змісту і щодо форми. Така вже іронія долі, що найкраща та найсильніша оборона Ватикану вийде від бувш. соціаліста, англімілітариста, синдикаліста і прихильника загального страйку — Аристиди Бріана...

Щодо Совітів — Сімон звязкий, ясний і льогінний. Що таке Росія, пекло чи рай? Чи комунізм замиряє чи поширюється? — для цього всього треба там бути й бачити. Ця теорія „присутності“ має свій протилежний бк: присутність совітського амбасадора в Парижі. Сімон відповідає на це: „Франція не хоче, щоб її обдурювали; вола відкидає всяке втручання в її внутрішні справи (Оплезки цілої салі, крім крайньої лівни). До російських боргів Сімон ставиться скептично, дарма, що „французька революція не відкидала своїх старих боргів“...

І год. уночі. Але зібрана публіка ще матиме сенсацію. Входить на трибуну Еоріо і заявляє, що Альфонс XII. відмовляється від судового переслідування Бляско Ібанеса, Як відомо, Ібанес видав у Парижі памфлет „Альфонс XII. — адемакований“. Мушу признати, що не вважаючи на захоплення мас автором „Кривавих арен“ і „Утіні Собора“, цей памфлет слабкий. Політична сатира, навіть несправедлива, може бути літературно сильна та гарна. У данім випадку це збірка спліток і злоби, яку можна звернути не лише до особи еспанського короля; нема в ній російської прози великого письменника.

Альфонс XII., чи вірнийше: некоронований король Еспанії Прімо де Ривера, домагався від Франції суду над Ібанесом за „образу Величності“. Існує у Франції старий закон, що в часів „святого альянсу“ (1819 р.), згідно з яким усім образам чужоземного володаря карасться. Цей закон ніколи не виконувався. Лише раз „червоний судан“ Абдул-Гамід робив спробу

використати його проти відомого автора Жана Фіно, але не довів справи до суду, зрозумівши, що суд хутше стане на боці публіциста, оборонця В'єнне, ніж „ката“.

Претенсії еспанського уряду поставили Еоріо у скрутне становище; з одного боку — закон формальний, і сам король має деяку популярність у Парижі, з другого: Ібанес є лідером республіканської партії, в інтимних зносинах з офіціозом лівого блоку „Quotidien“, де друкують його статті. Справа почалась, коли... в Танжері еспанська бомба вбила французького чорного жовніра. Мабуть ніколи смерть тубільця не була більш на руку Quai d'Orsay. Дипломати швидко з'ясували спазу: Франція не счинить „історії“, а за те Еспанія не переслідуватиме Ібанеса. І ось так смерть нікому невідомого тубільця причинилась до „елегантного і лицарського кроку“ Альфонса XIII. Коли одного дня в Нігерії чи Сенегалю, матері, дружині чи сестрі жовніра принесуть звістку про „інцидент“ у Танжері, вона боляй „матиме сатисфакцію, що її нещастя причинилося до пологдження дипломатичного конфлікту, в яким замішаний один з найбільших світових письменників...“ Так писав один поважний французький часопис. О, sancta simplicitas!

А проте головним ментом дебат була промова Бріана, до якої часописи підготували нас уже два тижні. Все підготувало до сенсації: і особа промовця і те, що Бріан у свій час був докладчиком закону про відділення церкви від держави, відтоді датується сучасний конфлікт з Ватиканом. Він же в 1921 р. відновив амбасаду у Римі, виславши туди посла. Додайте до цього, що Бріан особистий приятель Еоріо і у всьому досі піддержував його уряд, тоді зрозумієте нетерплячку, зацікавлення у тисячі очей, коли голола вимовив: „Слово належить п. Бріанові...“

Бріан поводі підводиться зі свого місця в 4-му ряді на крайній правій крайньої ліві, сходить на амфітеатр, злегка потягує за собою ногу. Вигляд байдужий, з задумою, поважний. Це старий актор і добре знає свій фак. В перший раз Бріан промовляє в новій палаті, яка вже чула Леона Блюма, в якому є шось Лисалівське, Поля Бонкура, — двоє найкращих промовців у парламенті. Але обом їм далеко до чарів старої парламентарної арени, в якій усе — голос, жест, легкість слова, справді вишляче великого майстра.

Бріан на трибуні, у салі тиш: перед ним жадних паперів; це одна з його гордошів не мати нота-ток, тоді як Поанкаре завжди пише свої промови, а крім цього на трибуні має завжди грубу теку паперів...

Бріан починає промовляти незрівняним голосом, голосом неспинним, який коліс панував на мітингах, від якого і досі дами в екстазі.

Бріан захищає амбасаду і, віддав-

ши ланину прихильності Еоріо, „приятелю, з яким я досі у всьому був згідний“, перш всього доказує своє республіканське аїбі, тоб-то цитує серію славнозвісних республіканців, що оборонили амбасаду в Римі. Але тут хтось з крайньої правни гукє „загальний страйк!“...

Спокійно, при сміху Палати, Бріан відповідає: „Позвольте собі сказати, що вже давно, як я зірвав всі дипломатичні зносини з цією дамою“...

Забезпечивши своє республіканське крило і показавши прилюдно свою „світськість“, Бріан атакує уряд. „Ви домагастесь від нас залишити Ватикан у той час, коли інші туди приходять: Америка, Японія, Бразилія, Англія. Навіть совіти замагють, щоб мати там голос... що скажуть католики Америки та Англії?... Ви маєте представника у Червонім Інтернаціоналі (совіти) у Білім (Ліра Нашій), чому не хочете мати у католицьким Інтернаціоналі?... Бережіться, я знаю, що ролі Касандри неважча, але мушу говорити“...

7 година вечір. Бріан говорив три години. Вся палата під впливом його промови, але... існує стара парламентська приповідка: „Промова може причинитися до зміни переконання, але ніколи до зміни голосування“...

Ви знаєте з телеграм долю амбасадри при Ватикані.

Ільно Борцан

У. С. Р. Р.

Українська книжкова продукція збільшується.

З нагоди п'ятих роковин діяльності Державного Видавництва України, голова цієї інституції Самохвалов зазначив представничі „Рата“, що українська книжка минулого року становить приблизно 73 відсотки всієї книжкової продукції Держвидавту.

На бачинні зааданням Держвидавту з випускати таку кількість книжок, щоб пересікти на одного мешканця України припадала мінімум одна книжка. В останньому кварталі мин. року виано таку кількість книжок, як у цілім 1923 р. Більшість книжок видається для задоволення шкільних потреб.

Тепер в українських школах сотні тисяч дітей навчається з українських підручників. Значну увагу звертається на видання літератури для села.

(„Більшовик“ 27/І. 25.)

Раферат про Р. У. П.

На засіданні Музатурної Комісії ВУАН, присвяченої пам'яті Леїни, Гермаїна жє раферат про Револуційну Українську Партію, використовуючи для цього зібрані ним архівальні матеріали про діяльність партії в період від 1900 до 1905 р.

(„Більшовик“ 28/І. 25.)

Ліві дації неписьменності.

На засіданні Центральної Комісії щодо ліквідації неписьменності у Харкові з дня 17 січня, виявилось, що на Україні налічується 4,5 міль. неписьменних. Тепер існує на Україні 10.000 „пунктів“ ліквідації неписьменності, де навчається 300.000. В осєні майде з таких шкіл 250.000 грамотних. Роботу галузьє брак коштів і підтримки Рішено просити Раднарком про додаткові кошти на ліквідацію неписьменності.

(„Більшовик“ 21/І. 25.)

Студентські Ідальні в Київі.

У Київі існує три студентських безплатних їдалень, в яких навчається 3350 студентів. Плато на харчування в цих їдалнях мають тільки студенти та робітники, які належать до неплатівної категорії в школах.

В напруженому положенні.

Кілька уваг на церковно-народні теми.

V.

Всі реформатори, приступаючи до наміченої реформаторської акції, звичайно прилюдно визнають своє „вірую“, подають мотиви й аргументи, намагаються переконати, що їхня реформа є життєвою konieczністю й неминучістю. Колиж вони не роблять того на самому вступі, то в ході полеміки і дискусії виставляють свої тези, свої контр-аргументи, щоб розвіяти накопичені в громадянстві сумніви й підозріння. Між иншим проблема унії викликала у нас в XVII ст. цілу полемічну літературу — правду, при допомозі Єзуїтів. І чини в справі безженності духовенства, яка для загального добра повинна лишитися виключно нашою внутрішньою справою, наші реформатори чекають на подання аргументів чужими чинниками?

Справа celibату вже в своїй найновішій фазі товчється і здійснюється у нас понад 15 літ, але до иншого для українське громадянство фактично не є в посланній як-так усюваній celibатній аргументації. Правда, мин. року появилася відома брошура станіславських целібатів, яка намагала дати аргументаційний підклад celibатній акції, однак подані там мотиви є в значній мірі так поверховні, що не вилержують натиску про тивників. Згадана брошура тільки долила оливи до погню і викликала той вітер, який тепер перемиється в затаїну хуртовину. Полемічна боротьба зі станіславською брошурою була такою вичерпуючою, що краще буде, якщо ми не будемо повертати до неї.

З инших висунених мотивів можемо хіба зупинитися над промовою перемиського владика о. Й. Кошиловського (Гл. „Український Голос“ ч. 4 з 25, січня ц. р.), який тільки апріорно твердить, що „добрий священник має бути повний непорочності, святості, дієталь, а як чого-небудь йому з того забраке, то він вже не є добрим священником. Добрий священник є лише безженим“.

Та — як ми бачимо з короткого історичного огляду — в тому й лихо, що безженство не йде в парі ані з

непорочністю, ані зі святістю, а дієталь ставить під знаком запиту. Ясно, що погляд перемиського владика не в силі змінити й турботи, які супроводжують жонатого священника, ані те „дантицьке пекло“, яке бажав би він додати в ріллі священника, ані пригоди питишів в пошуванні за дружиною. Не хочемо малювати протилежного образу, турбот, журби і переходів целібатів, бо тут в гру входила би та „скандальна рубрика“. Тому обмежимося тільки до ствердження, що „аргументи“ перемиського владика є такі неповажні, поверховні, слабо-реторичні, що зайвим було би над ними зупинятися.

Та є два аргументи, про які не говориться голосно, про які не пишеться, але які є поважними, важливими і які вимагають так само поважної застанови і відповіді. Перший — це місія гр.-кат. церкви на сході, а другий — це воєнне знищення в Галичині і викликана ним недостача для матеріального утримування священничої сім'ї.

Над першим аргументом ми вже мали нагоду зупинитися в нашій статті „На межі між католицизмом і православ'ям“ літом мин. року. Православна церква як одноцілкова організація є робітниця наслідком революції і національних рухів на сході Європи і на Балкані. Принцип вселивськості, універсальності у відношенні до організаційних форм затримався, розщепився. Як єдиність навіть в духовому значінні православна церква майже перестала існувати. Здавалось би, що таке становище православної церкви відкриває успішні можливості для місійної акції католицької церкви на сході. Ясно, що до цієї акції в першу чергу долуб покликана гр.-католицьке духовенство, католицькі України, які своїм обрядом, мовою, традицією найтісніше зв'язані з православною Україною, а через неї і з православним сходом. Однак при задоленні духової єдності православної церкви, при повному розриві організаційних зв'язків на сході в ім'я філічного правила

про недопустимість часу розпочалася регенерація православної церкви під суто-національним прапором. Між иншим Велика Україна, яка в першу чергу була призначена на терен місійної акції, зрівнявши з московським великим центром, сама створила свій церковно-релігійний ренесанс. І сьогодні українська автокефальна церква з одного боку творить вкорінану в масах силу, а з другого не дає змоги для поширення католицької місії. Навпаки, як свідчить велиградський конгрес, хід його нарад і становище представників православ'я, як українського — так і російського, скіда (православна) церква зі своїми відтінками може бути вигодою тільки до компромісу з католицизмом, але ніколи до часткового „навертання“ при допомозі місійної пропаганди. А осередок того компромісу творять права і привілеї скідної церкви. Иншим словами: компроміс між скідною і західною церквою є можливий тільки як даох рівноправних і рівноправних величин, а не на основі підчинення одної (скідної) церкви другій (західній). Значить, місійна пропаганда на Вел. Україні чи в Росії є майже виключена. Крім того з національного становища вона й не є бажана. Місійна пропаганда в найкращому випадку може довести до витворення деяких католицьких оаз, а при надзвичайному успіху православна католицької шахівниці. І це якраз промовець проти місійної акції з національного становища. Для суспільного здоров'я і добра українського народу було би бажане тільки загальне об'єднання обох церков, а на всякий випадок дуже шкідливе творення католицьких оаз, а тим більше релігійної шахівниці. Бо це завернуло би нас знову до XVII стол., до релігійної війни, до боротьби між унією і православ'ям, до витворення найстрашнішої (сепаратистської) війни в лоні українського народу, яка тільки обезсилює наш національний організм, припиняє політичне, культурне й економічне відродження української нації. Релігійна війна розривала українське громадське тіло і примушувала одну і другу сторону шукати зовнішніх союзників. Як шкідливим було б це для

українського народу — хіба зайвим було би повторити. Зрештою, місійної пропаганди майже ніколи не веде біле духовенство, лише чорне, монаше.

На основі сказаного слід установити, що і з точки чисто предметової, і з національного погляду не вичерпані потреби продукції безжених духовенства, бо воно не мало спеціального призначення.

По широкому світі.

Грецько-турецький конфлікт, що відбувся на тлі вилучення палатинського патріарха, слонувач англійського і французького послів в Атенях, заперили уміру грецькому міністрові згоря. Справа, щоб масові демонстрації греків неперотрили не загострили конфлікту.

Англі. архієпископ в Нантенбері заявив, що англ. церква жодно нехватується справою вилучення палатинського патріарха, бо бачить у цій події необхідність для всіх християн на Близькому Сході. Архієпископ заявив: згодою на цій справі інтервенції у пачаті лютого.

Туреччина продовжила комісії для сприйняти пасажирів вилучити турків грецьких емігрантів. Комісія відкинула пропозицію, однак сподіється, що Турція встане сином відстанити до границі границі згаданих духовенств.

Румунія зберігає строгий нейтралітет у грецько-турецькому конфлікті. Румунська православна церква матиме власного патріарха; ця справа буде поможена заколотним шляхом.

Берлін конференція з англ. послом Лордом Кері у слові евакуації коломосії смита в напрямку вирішення загальної проблеми „забезпечення“ границь Франції. Ро мовля торкується тек грецько-турецького конфлікту.

Югославія є рішучо протидією проекту створення якоїнебудь господарської чи політичної надукавської конфедерації.

Вибори пруського прем'єра відбулися 10 ж. м. Демократи, центр і серед. союзники, щоб асирити спільного кандидата.

Фрунзе, наслідник Троцького як ставленець Рад. Воєнної Ради РСР, заявив, що червоної армії і флоту, якому наказує на способи створення докола Росії ворожого наступу, і захити до готовності до боротьби.

На проф. Айнштайна не було нікого атакують. Між інш. атакують, Едвард Діксон, фактично приїхав до протестного помешкання Айнштайна з вітаннями до його допомоги.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це не родня фортеця, це невід захит у добі ліхотітаті!

Оскар Тувальський

5)

Кость бере жінку на ієпит.

(Декламентація.)

VII.

— Господи! — мелькнуло Мені через голову. — Аж нині ти змилосердився наді мною за мою доголітню кару з моєю пісною, сухою та завалою жіночою... Аж нині я засмакую правдивого кохання... О, тяжкою мукою була для мене моя стара, алеж моя солодка пані поцесорка це для мене вірною нагорода...

В цьому місці Настя зірвалася першим раз, як несамовита і стала силоміць ліктями та штовханнями мстити собі дорого до чоловіка і притім кричала захриплим голосом.

— Каїне... люде!... Де стид у вас? Ви регочетеся, коли той безбожник, той сатана в людській тілі образив тяжко святу образи і ще до того все те лайдацтво називає Божою нагородою для себе! Дам я тобі зараз панськи поцілунок, ти, вищеский Ірода!...

Кость бачив, що буря суне, тому не чекав на спокій і серед метушні, ерику та сміху розказував далі:

— Як пані поцесорка мене поцілувала, то мені здавалось, що міська розрізів на шле небо і якийсь великий огонь бухнув довкола мене. Я вхопив паню поцесорку за ший і мій рот із її губою зацілувався в одне. Чув я, що вся моя душа на устах моєї коханої пані

поцесорки горить, кипить, сичить, пугириться, пражиться і шкарветься, як пиріг на розтопленому смальці. Ух! Як світ світом, не було ще, здається, такого кохання, як між мною, простим хлопцем Костем і між вельможною паню поцесоркою... Я вже боявся, щоб з великої горячі мої уста, борони Боже, не зрослися, як ті два розпечені кусники заліза в кузні. Ото раз булб кумедія... Замість до Красного требаб тоді їхати до Відня на виставу... Хотів я вже відірватися від солодкого ротика пані поцесорки, але вона, видно, найшла такий смак у мені, що не випускала мене від себе. А як пані поцесорці було вже досить, то знов я не давав їй відпустки. Аж якимось чудом мої уста в один час нагло відділилися від себе. Це було тоді, як ми вже вихали з топорівського лісу. Аж по тім я пізнав, що мої поцілунок був довгий аж на пів милі...

VIII.

Тут Кость уже мусів перестати оповідати, бо в хаті зірвалася справжня буря. Костева жінка поборолася всі перепони на шляху від печі до чоловіка і кинулася в густу юрбу жінок, які абентежилися, коли побачили її розіскрені очі та почули її грізний голос. Вони почали уступитися їй з дороги. Зі швидкістю старої кіткі, що кидатися на шурі, вона прискочила до свого чоловіка зі заду, вхопила обома руками за довге волосся на його голові та почала ним судорожно микати, смикати, рвати та шарпати на всі боки. При тому вз-

на мабуть аж душилася з великої досади, бо не говорила, як досі, тільки вибилькотувала зі себе раз у раз лиш один звук „гі-гі-гі-гі!“

Кость не сподівався такого гарячого нападу від своєї жінки. Та проте він дуже радів, бо бачив, ясно, що своєю шль уповні осягне. І хоч наслідком того, що жінка трясла ним, виллявся з його чарки зміст, то він чарки не пустив з рук. У часі, як жіничині пальці господарки в його волосся, Кость із найбільшим супоксом наповнив порожню чарку, опісля лівою рукою вхопив міцно свою жінку за руки, вимотав їх зі свого волосся і тримав у правій руці чарку, а лівою стиснув собі під пахую жіничині руки. Настя шарпалася всіми силами, щоб вивратися з під пахи чоловіка, але даремно. Вона тільки тріпалася в тих чоловічих ручних тенетах, як муха в сітці павука. Почала кусати Костя у плечі і руки, але її чоловік тільки сміявся з того, з ось якою думкою:

— Щоб уміти акусити, треба мати чим...

Тепер Кость обкинув очима всю громаду в хаті і сказав:

— Панове громада! Я взяв свою стару на агзамен, аби всі ви знали, чи це правда, що я для неї старий штурпак. Тепер, панове громада, скажіть мені самі:

— Чи моя стара любить мене, чи ні?

Всі мужики загудили неначе джмелі, а жінки аж пікнули тоне-ськими голосами:

— Любить вас Костю! І то ще

як любить! Аж одуріла на старість із заздрости.

Відповідь громади дуже Кості вдоводила. Аж тепер він обернувся до своєї жінки і сказав:

— Ти, моя стара, здала гарю матуру, хоч я тебе гостро питав. Тепер напиймося за твоє і моє здоров'я, за народжого Іванового козака й за гаразд усім цілої чесної громади.

Костева жінка не хотіла пити. Але Кость силоміць ухватив чарку в її руку і вона вкінці переступилася з чоловіком.

IX.

Пізно по пізнійчій одиш тини гасм, обіганим лагідно-співом зовом місяця дві тіні. А що він у природі спало тоді глибокою сном, то тільки місяць почував для гомону з яких одиш був тоне-ським, і другий гомонів несемим підбасом.

Тоненький голосок заспівав: — Тож то ти мені доседа до солив на хрестинах... Я ж тепер після того не приїхав до себе. І за що те все? Як тільки я бою закартував...

На те почується підбасок: — Ти зі мною закартував, і тобі відкартував...

— А чи це правда, що ти з твоєю панено поцесоркою — цілуєшся?

— Правда, чи не правда, ти не риб. Але жово, уважай, ти не коли ти, жіно, береш чоловіка за язик, то не забувай ніколи своєю уста медом намастити або бачи цукром посолити...

Огляда, люте, 1914.

Всеукраїнський з'їзд працівників преси.

Дня 25 січня відбувся у Харкові Всеукраїнський з'їзд робітників преси, які зорганізовані в окрему секцію професіонального союзу робітників освіти (Робітос). Відкривав з'їзд, голова українського центрального правління Робітос-у Міхалюк, між іншим сказав, що перед усіма професіональними організаціями стоїть велике і відповідальне завдання сприяти зміцненню зв'язку міста з селом. Особливо тепер, в умовах зростаючої дрібнопер., в умовах стійкої буржуазної стихії, робота секції робітників преси набуває важливого значіння, для зміцнення впливу пролетаріату на селянство.

Від імені центрального бюро секції робітників преси Ігулов постав ось такі інформації про стан преси в цілці Радянським Союзі:

Наклад газет в два і пів разів перевищує стан передвоєнний й досягає 6 мільйонів. Продукція книжкових видавництва досягла передвоєнних розмірів. При значному збільшенні накладу газет кількість їх досягає передвоєнного числа — 550 газет. Центральне бюро робітників преси нараховує по всьому Союзу 12.500 членів, з того на редакційних робітників припадає 20 відсотків, на адміністративно-технічних — 71 відсотків. Поміж редакційними робітниками старі журналісти складають 29 відс., решта припадає на нових людей у журналістиці. Заробітні платня робітників преси порівнюють висока. У Москві середній заробіток редактора виносить 230 карб. й хитається в межах від 120 до 460 карб. Безробіття серед робітників преси майже нема, навпаки відчувається брак журналістів.

Завідуючий відділом преси ЦК. КП(б)У, Равич-Черкаський мав реферат про становище преси на Україні. Всіх газет на Україні є тепер 64, в тім 25 селянських і кілька газет національних меншостей. В міру того, як переводиться в життя гасло „обличчя до села“ збільшилася й кількість газет. Наприклад харківська „Селянська Правда“, орган ЦК. КП(б)У, збільшила наклад з 5.000 до 55.000. Матеріальне становище українських газет покращало. Порушується ідея всеукраїнського газетного об'єднання, що повинно також скріпити газети матеріально. Повстає питання про перехід центрального органу партії „Комуніст“ з російської на українську мову. Але найближчими часами це не буде зроблено. „Комуніст“ повинен залишитися російською газетою, але змістом українською.

ЦК. КП(б)У, вважає, що кількість газет російською мовою треба довести до мінімуму, а потім і цілком українізувати всі газети. Газети, які покищо залишаються російськими, повинні бути знярядом українізації. ЦК. уперто провадитиме в життя українізацію газет і орієнтацію преси на селян.

Тепер на Україні видається 9 великих українських журналів, між ними „Червоний Шлях“. Кількість журналів буде доведена до 30. Видавнича продукція Держзайдату українізована на 75 відсотків! На черзі стоїть справа злиття Держзайдату з видавництвом „Червоний Шлях“.

З'їзд визнає становище преси на Україні „задовільним“ з тим, що має бути звернена увага на удосконалення справи поширення газет і книжок. Для підготовки нових кадрів робітників преси з'їзд висловився за потребою організування всеукраїнських журналістичних курсів.

Висхід з'їзд вирішив організувати всеукраїнське об'єднання робітників преси. Найвищим органом організацій робітників преси має бути всеукраїнський з'їзд, який буде скликатися раз на рік. З'їзд вибирає всеукраїнське бюро, яке провадить

Проти латинищення церкви.

Голос Львова.

В неділю в полудне велика зала Музичного Інституту ім. Лисенка виводилася по береги львівськими громадянами, які зібралися в числі до 2 тисяч, щоб протестувати проти латинізації гр. кат. церкви. Між присутніми можна було побачити найближчих представників нашого громадянства, голов і керівників народних установ, та взагалі репрезентатив організації міста й його найдавших передмість.

В год. 12'15 аступив на трибуну сивоголовий провідник галицько-українського народу през. Юліан Ромачук. Сала заговорили немовкаючими оплесками й окликами „Слава“. І поплили з його уст важкі, наболілі слова обвинувачення проти тих, які в першу чергу повинні йти з народом, а які своїми завданнями розбивають народню єдність.

Обичайні формальні провід зборів, през. Романчук, промовив на технічного провідника зібрання д-ра Михайла Волошина, заст. голови церковно-народного комітету. На секретаря зборів покликав д-ра Ол. Марітчука. При „поліційному“ столі зайняли місця надком. Вагнер і ком. Бехметюк.

Річевий і вичерпуючий реферат на тему взаємин української церкви з Римом

запоручені Римом права та перевести латинищення нашого народу виголосив д-р Богдан Барвінський. Реферат д-ра Барвінського переривали зібрані якими оплесками й окликами обурення на адресу целібатних зачинщиків.

Після того відчитано резолюції, які одноголосно прийнято. Зміст резолюцій подамо в наступному числі.

ОСТАННІ ВІСТІ.

Кампанія за визнанням СРСР Америкою.

„Юнайтед Прес“ повідомляє, що конференцію розбрось відложить до сл. року. Кола близькі до Куліджа заявляють, що на думку президента трішки висліді конференції досягнути можна лише тоді, коли в ній візьмуть участь Німеччина й СРСР. Але участь СРСР. мусить

Н. У. Т. одержала образи від О. Новаківського і П. Холодного на премії

для найкращих масок на маскарადу дня 11/II.

Поимені запрошені чл. Руська 18. I. в „КАРПАТІЯ“.

свою роботу згідно з постановами всеукраїнських і всесоюзних з'їздів робітників преси та згідно з директивами центрального органу.

До Всеукраїнського Центрального Бюро робітників преси вибрано отих осіб: Лавара, Калюжного, Невельського, Равича-Черкаського, Киргу, Тарана, Свашенка, Гуса, Холодного, Таєрдова, Райчука, Молчанова, Берштейна.

НОВИНИ.

— Загальні збори Союзу українських Адвокатів. Дня 31. січня в р. відбулися загальні збори Союзу українських Адвокатів у Львові при участі около 40 адвокатів з цілого краю. На зборах заступлено була сильно проміня, а особливо Покуття. Перемишляни і Подільці не доїхали. Повесним представником зборів обрано одноголосно сеніора наших адвокатів д-ра Михайла Короля з Жовкви—фактичний провід зборів обрав д-р Михайло Волошин. Секретаріювали д-р Ол. Марітчук і д-р Я. Шинярко. По відкритті загальних зборів через заст. голови С. У. А. д-ра М. Волошина, збори віддали честь пам'яті померших членів Союзу постановив з місц. Офіція виголосити д-р Ол. Марітчук

попередити вивання його Зст. Державами. Приготування до цього займуть яких 6 місяців, бо слід передусім приготувати гром. думку Америки. Сен. Бора після сесії конгресу зачне енергійну кампанію за визнанням СРСР.

Справа патріярхату.

Тупецька відповідь зазначає, що Туреччина годиться на вдержання патріярхату лише як духовного осередка православія.

Атентат на португальського прем'єра?

В Лісабоні підчас демонстрацій за урядом кинута бомба на президента ради мін., але він вийшов ціло. Поліція ранила 6 чоловік. З Лісабона простують що вістку так, що петарда сама вибухла.

Троцький зачинає кампанію.

„Н. фр. Пр.“ звідомляє, що Троцький заявив, що зачне кампанію проти пануючого напрямку в большевицтві, головном проти Зиновєва і Сталіна. Візьме участь у комун. конгресі, який рішити про його видання з партії. Оборона Троцького перед конгресом, на думку „Н. фр. Пр.“ буде сенсаційною революцією.

Чехословаччина зриває взаємини з Ватиканом?

В берлінських колах, близьких до чехословачького посольства, кружляла чутка, що після знесення французького посольства при Ватикані і Чехословаччина відкличе свого посла.

Петлюріаці в рум. армії?

З Бухарешту заперечують вістки льондонських часописів, будьто би в Румунії реорганізувалася армія Петлюри. У Румунії нема останків української армії. В рум. армії нема чужинців.

Уишліхт заст. Фрунзе.

Заступником народного комісара для військових справ Фрунзе йменували Уишліхту.

Конфіскація грецьких банків.

Англ. часописи звідомляють, що турецькі власті конфіскували в Царгороді майно 3 грецьких банків і заберуть усі засоби і товари, магазини Греками, хвилево неприбутні в Царгороді.

Секретар С. У. А., обичайний звіт з діяльності 1-го, яке значно розширило і поглибило свою діяльність. Касовий звіт подав д-р Ф. Євн. Збори прийняли оба звіт до відома й ухвалили одноголосно абсолютну підтримку Виділові. При повн. виборах Головою С. У. А. го заст. голови і 10 членів Виділу залишено одноголосно на вчерешня д-ра Л. Ганкевича

всіх зазначених членів Виділу, який представляється ось як Голова: д-р Степан Федак. Інш заст. Голови: д-р Михайло Волошин. Інш заст. Голови: д-р Л. Ганкевич. Члени Виділу д-ри Вол. Банчівський, Лев Банчівський, Мавіт Гавушський, Євген Давид, Филип Євн. Ол. Марітчук, Ол. Наврага, Ярослав Олеськівський, Ст. Шугевич. По виборах наступив реферат д-ра Л. Ганкевича про утворення фонду для відві і сиріт по українських адвокатах і установлення докторального фонду для померших членів С. У. А. По жній дискусії ухвалено установити докторальний фонд і поручити Виділові первіст датиш потрібні праці, а справу утворення фонду для відві і сиріт по українських адвокатах рішено відложить аж до часу утворення цієї справи. Адвокатською Палатою у Львові. По погодженню заплати і побажан членів сеніор українських адвокатів д-р Михайло Король закликав збори гарною промовою із закликом до молодих Товаришів брати по традиції старих адвокатів живу участь в громадському житті.

— З паранадлі на чуну мову. Тиждень „Rundschau“, Берліа 25. I. 1925 помістив переклад Б. Ленкого „Щасна Година“ п. з. „Glückliche Stunde“ von Bohdan Lepky, Autorsierte Uebersetzung aus dem Ukrainischen von Anna Charlotte Wutzky. Берлінський дзеник „Nationalpost“ з 8. січня 1925 помістив переклад Ленкого новел „Сиріт“: „Begegnung“ von Bohdan Lepky. Aus dem Ukrainischen von Anna Charlotte Wutzky. Ці новели в третє вилася у чеських часописах. П. Wutzky, Берлінка, поетеса і переклада, переклала дуже багато з української літератури.

Крім „Черної Раді“ і „Кобзаря“ (які видаються „Українським Союзом“) друкувалися переклади Копольського, Лесі Українки, Борзуків і 20 новел Ленкого.

— Періодичні номінації станиць українського воєводи. Доведла канцелярія Б. Гімназ. учителя Лавки на станиць українського воєводи поставив польський шук. Ця канцелярія, фюрером НІР. („Нар. Партією Робітничою“), мала вижити на усіх у Варшаві, а останні те легіями поляками навіть, що йменувалися Западні вже підписали. Тимчасом „Курєр польний“ оголосив сенсаційні репліки про мажорсант, який бунтів то Запада мав допуститися як австрійський а потім польський старшина при Іспазантурі. В зв'язу з цими репліками номінації Западні стримано. Загала секондальні заміди, які зобов'язали йти на свободу дорожю. — Легалізація репресій. Рада міністрів прийняла закон про кримінальну і цивільну історію, передбачивши виступити, може бути зазначений підчас війни, коли гротить вибух війни, на випадок внутрішніх розривів або затів з хворостом державної влади чи то насильства конституції, а який з метою забезпечення громадянам безпеки

В законопроекті сказано, що винятковий стан буде торкнутися безпечності при мешканні, поштової Тарифи, свободи преси, видавання вищої школи, а також виняткових розпоряджень і виняткових урядових дозволів зобов'язаної сили. Законопроект прийде ще на розгляд сейму.

— Арешти серед комуністів. Люди і ціла тамаша промислова округа стала під невелика терором широким протикомуністичних репресій. Польська преса повідомляє коротко про „визначення цілої низки большевистичних стійок“. На днях поліція арештувала в Лодзі 6 осіб під закидом належати до спеціальної організації з метою олігархії рідними арештованих комуністів, на що їх організації мала отримувати гроші з Москви.

— Ще один ордер.

— Мешканці Київщини під Стахиславом позичили знати, що із готівки київська перенесено від 26. січня до Окружного Суду в Стахиславів.

— Епілог убійства Жиди офіцером. Голоси слова польського прокурора Ганкевича, який у потугу на ст. Північній застріляв в львівському куті Лисенка (Жид) опинилися невідомі перед найвищим військовим судом у Варшаві, який має рішити про вітність чи невітність ухвалення присуду львівського суду. Найвищий військовий суд відкинув зазначення невітності львівського прокуратора й таким робом абстрактно Лисенка залишати не непоказаним.

— За абстрактно наведеного. У Північній розпочався сенсаційний процес польської драматичної актриси Умільської, яка в липні мин. р. застрілила свого не до підписання хорого наведеного, помісника Живновського, бажаючого скоротити йому довгі передсмертні муки. Умільська виконала заочин шийно тоді, коли не досела до бажаного успіху трансфузі й вказки крові в організм неудоного, і коли лікар відмовився від лічення й наведеного, Французький карний кодекс не передбачує таких зазначених умов, які казали би звільнити обвиня, а проте Умільську не засудили за її вчинок.

Філія „Просвіти“ в Дрогобичі улаштує в Дрогобичі

одномісячний освітньо-популярний курс,

як й підніметься з дня 20. лютого 1925. Викладатиме буде на курсі: купецька бухгалтерія і кореспонденція, товарознавство, основні кооперативні, купецькі приватства, огляд української історії і літератури; до того будуть подані учасникам курсу вказки про організацію і ведення читальних Присіт. Згодуюватиме треба на адресу голови загальної Філії д-ра Степана Витвицького, адвоката в Дрогобичі, найдавший до 15. лютого 1925 р. Учасники подбають стмі за своє прохання, а Виділу Філії буде на помічній у вишуманню мешканців.

1300 3—2

Дописи.

Український Наддніпрянський Хор у своїй обороні. Ми одержали з Перемишля такого листа: Вл. в. Редактор! В 26-му ч. „Піла“ з 5-го к. в. в рубриці „Дописи“, п. в. „Чорна“, під псевдонімом „Еріон“, подано невідповідну правді інформації про концерт мого Хору в Явороні.

З кландо матюю обидом доброї Філії Хору подано до загального відомо сфатує:

Підчас другого мого концерту, — до мене звернувся Дир. о Семіава Віш. Аналія

